

Crna Gora
Savjet za trgovinske olakšice

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 225 619
Fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

**IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA TRGOVINSKE OLAKŠICE ZA
2024. GODINU, SA IZVJEŠTAJEM O IMPLEMENTACIJI
AKCIONOG PLANA PROGRAMA TRGOVINSKIH OLAKŠICA
2024-2026. ZA 2024. GODINU**

Podgorica, jun 2025. godine

Sadržaj

I- Uloga Savjeta za trgovinske olakšice	1
II- Sjednice Savjeta za trgovinske olakšice	2
III- Rezultati rada Savjeta za trgovinske olakšice u 2024. godini	2

I- Uloga Savjeta za trgovinske olakšice

Trgovinske olakšice su koncept usmjeren na sistemsko stvaranje optimalnog okruženja za obavljanje spoljnotrgovinskog poslovanja. Smanjenjem kompleksnosti, vremena i troškova sprovođenja procedura u prekograničnom prometu robe, poštujući pravila koja garantuju bezbjednost zdravlja ljudi, životinja i bilja, trgovinske olakšice obezbjeđuju da se ove procedure odvijaju na efikasan, transparentan i predvidljiv način.

Savjet za trgovinske olakšice formiran je Odlukom Vlade na sjednici od 18. maja 2023. godine i čine ga predstavnici 19 različitih državnih organa i privatnih udruženja. Savjet ima 23 člana, od čega su 14 predstavnici javnog sektora i 9 predstavnici privatnog sektora. Nakon izbora 44. Vlade, javila se potreba za izmjenom Odluke o obrazovanju Savjeta, radi njenog usaglašavanja sa novom organizacijom državne uprave. U tom kontekstu, Vlada Crne Gore na sjednici od 8. februara 2024. godine usvojila je Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za trgovinske olakšice („Sl. list Crne Gore“ broj 18/24).

Savjet za trgovinske olakšice je zadužen za planiranje i koordinaciju reformi iz oblasti trgovinskih olakšica, kao i praćenje primjene STO Sporazuma o trgovinskim olakšicama, CEFTA Dodatnog protokola 5 i drugih bilateralnih i multilateralnih sporazuma iz ove oblasti, kao i obezbjeđivanje efikasne koordinacije između nadležnih državnih organa, drugih nadležnih institucija i privatnog sektora u tom procesu. Efikasno olakšavanje trgovine povezano je sa povećanim trgovinskim tokovima, koji su ključni za ekonomski razvoj. Naponi Savjeta u poboljšanju/pojednostavljenju procesa u prekograničnom prometu robe treba da privuku strane investicije, podstaknu izvoz i stimulišu ekonomski rast.

Odlukom o obrazovanju Savjeta za trgovinske olakšice, Savjet je preuzeo ulogu upravnog odbora za uspostavljanje sistema jedinstvenog šaltera i nadležan je da daje preporuke i usmjerava razvoj i primjenu projekta nacionalnog jedinstvenog šaltera u prekograničnoj trgovini, shodno obavezi koja je proistekla iz Projekta „Trgovinske i transportne olakšice na Zapadnom Balkanu“ koji se finansira kreditnim sredstvima Svjetske banke (IBRD). Ugovorom o zajmu, koji je postao efektivan 28. septembra 2023. godine, predviđena su sredstva u iznosu od oko 4.5 mil EUR za uspostavljanje ovog sistema.

II Sjednice Savjeta za trgovinske olakšice

U toku 2024. godine, Savjet za trgovinske olakšice je održao dvije sjednice i to, 14.03.2024. godine i 30.10.2024. godine. Na drugoj sjednici (održana 14.03.2024. godine) Savjet je donio sedam zaključaka i svi su realizovani. Na trećoj sjednici (30.10.2024. godine) Savjet je donio tri zaključka isti su realizovani.

U fokusu rada Savjeta u 2024. godini bila je izrada Programa trgovinskih olakšica 2024-2026 sa okvirnim Akcionim planom. Obaveza donošenja ovog Programa bila je predviđena u Programu rada Vlade za 2024. godinu.

Razlog za donošenje Programa trgovinskih olakšica 2024-2026, s okvirnim Akcionim planom je nepostojanje sveobuhvatnog programa olakšavanja spoljne trgovine nakon isteka Strategije trgovinskih olakšica 2018-2022. Iz tog razloga, izrađen je novi, sveobuhvatni srednjoročni program za olakšavanje spoljnotrgovinskog poslovanja koji je razvijen na bazi procjene rezultata Strategije trgovinskih olakšica 2018-2022, i istim su integrisane različite sektorske inicijative usmjerene na racionalizaciju i unapređenje trgovinskih procesa.

U izradi predloga Programa je učestvovalo Koordinaciono tijelo ovog Savjeta, koje je uz podršku konsultantkinje Grupacije Svjetske banke, sačinilo jedan sveobuhvatan dokument koji predstavlja

zajedničku agendu organa koji su nadležni za spoljnotrgovinsko poslovanje. Rad na Programu počeo je u februaru 2024. godine, kada je objavljen poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti (12. februar do 4. mart 2024. godine). U cilju obezbjeđenja što većeg učešća predstavnika privatnog sektora u izradi Programa distribuirani su i upitnici putem kojih su mogli da prijave barijere sa kojima se suočavaju u svom poslovanju. Nakon usaglašavanja teksta Programa trgovinskih olakšica na nivou Koordinacionog tijela, u periodu od 28.08.2024. do 18.09.2024. godine održana je i Javna rasprava o čemu su obaviješteni i svi članovi Savjeta. (Link: <https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-za-javnu-raspravu-na-nacrt-programa-trgovinskih-olaksica-2024-2026-sa-akcionim-planom>).

Izveštaj sa javne rasprave je pripremljen i objavljen je na sajtu Ministarstva finansija (Link: [Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu Programa trgovinskih olakšica 2024 - 2026 \(www.gov.me\)](#)).

Predlog Programa trgovinskih olakšica 2024-2026, s okvirnim Akcionim planom je pripremljen i usaglašen sa metodologijom Vlade o izradi strateških dokumenata kako bi se obezbijedio odgovarajući nivo kvaliteta koji zahtijeva GSV.

Program trgovinskih olakšica 2024-2026 s okvirnim Akcionim planom predstavlja zajedničku trogodišnju agendu za sve organe u oblasti spoljnotrgovinskog poslovanja, koja ima za cilj unaprjeđenje poslovnog ambijenta u ovoj oblasti kroz smanjenje trgovinskih barijera i minimiziranje administrativnih opterećenja. U pitanju je horizontalna javna politika koja je u kontekstu evropskih integracija povezana sa čak 5 pregovaračkih poglavlja. Program je pripremljen u saradnji svih resora i udruženja privatnog sektora koji su zastupljeni u Savjetu, uz tehničku podršku Grupacije Svjetske banke. Realizacija Programa treba da doprinese uspostavljanju transparentnijih i jednostavnijih procedura u prekograničnom prometu roba, boljoj tehnološkoj infrastrukturi i međuagencijskoj saradnji. Predlog Programa trgovinskih olakšica 2024-2026, s okvirnim Akcionim planom, je razmotren na trećoj Savjeta koja je održana 30.10.2024. godine i jednoglasno je data saglasnost da se isti uputi Vladi Crne Gore na usvajanje.

Vlada je na sjednici od 15.11.2024. godine, donijela Programa trgovinskih olakšica 2024-2026, s okvirnim Akcionim planom.

Takođe, Savjet je u 2024. godini nastavio koordinaciju i usmjeravanje razvoja i implementacije projekta Nacionalnog jedinstvenog šaltera u prekograničnoj trgovini (NJŠ-single window). Sredstva za uspostavljanje ovog sistema u iznosu od oko 5 mil eura obezbijedena putem kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom, u okviru projekta „Trgovinske i transportne olakšice na Zapadnom Balkanu“. U skladu sa preporukom Savjeta za trgovinske olakšice, sa treće sjednice Savjeta, Ministarstvo finansija je formiralo Radnu grupu za podršku Jedinici za implementaciju projekta „Trgovinske i transportne olakšice na Zapadnom Balkanu“ – TTFP faza 2, koju čine predstavnici svih resora koji su zastupljeni u Savjetu, kako bi se obezbijedila efikasnija komunikacija i koordinacija u samoj realizaciji Projekta.

III - Rezultati rada Savjeta za trgovinske olakšice u 2024. godini

Rezultati rada Savjeta za trgovinske olakšice, kada je u pitanju realizacija aktivnosti iz Programa trgovinskih olakšica 2024-2026 s okvirnim Akcionim planom za 2024. godinu, dati su u okviru Izveštaja o implementaciji Akcionog plana Programa trgovinskih olakšica 2024-2026 za 2024. godinu.

**IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI AKCIONOG PLANA PROGRAMA
TRGOVINSKIH OLAKŠICA
2024-2026. za 2024. godinu**

SADRŽAJ

1. UVODNI REZIME	4
Uspjesi	5
Izazovi	6
Preporuke	6
2. INFORMACIJE O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA	7
OPERATIVNI CILJ 1: TRANSPARENTNOST I PREDVIDLJIVOST.....	7
OPERATIVNI CILJ 2: OPTIMIZACIJA I AUTOMATIZACIJA	9
OPERATIVNI CILJ 3: SIMPLIFIKACIJA I HARMONIZACIJA.....	11
OPERATIVNI CILJ 4: EFEKTIVNOST I SARADNJA	12
3. PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	14
4. BUDŽET	15
5. ANNEX TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	16
OPŠTI CILJ PROGRAMA	16
OPERATIVNI CILJ 1: TRANSPARENTNOST I PREDVIDLJIVOST	16
OPERATIVNI CILJ 2: OPTIMIZACIJA I AUTOMATIZACIJA	22
OPERATIVNI CILJ 3: SIMPLIFIKACIJA I HARMONIZACIJA	33
OPERATIVNI CILJ 4: EFEKTIVNOST I SARADNJA	36

LISTA SKRAĆENICA

CEFTA	Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CIS	Carinski informacijski sistem
DP 5	Dodatni protokol 5
EU	Evropska unija
GIZ	Njemačka agencija za međunarodnu saradnju
IFC	Međunarodna finansijska korporacija
NCTS	Novi kompjuterizovani tranzitni sistem
OPS	Ovlašćeni privredni subjekt
PKCG	Privredna komora Crne Gore
SzTO	Savjet za trgovinske olakšice
STO	Svjetska trgovinska organizacija
TFA	STO Sporazum o trgovinskim olakšicama
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija o trgovini i razvoju
UNECE	Ekonomski komitet Ujedinjenih nacija za Evropu
WBG	Grupacija Svjetske banke

1. UVODNI REZIME

Program trgovinskih olakšica 2024-2026, s okvirnim Akcionim planom (u daljem tekstu: Program) predstavlja sveobuhvatnu inicijativu koja ima za cilj unapređenje efikasnosti, efektivnosti i lakoće prekogranične trgovine. Ovaj program služi kao polazna osnova u planovima Crne Gore da se potpunije integriše u globalne ekonomske tokove, ali i uskladi sa utvrđenim standardima međunarodne prekogranične trgovine. Osim što predstavlja odgovor na niz međunarodnih i nacionalnih obaveza koje proizilaze dosljedne implementacije relevantnih sporazuma Svjetske trgovinske organizacije (STO) sa akcentom na Sporazum o trgovinskim olakšicama (STO TFA), ali i Dodatnog protokola 5 Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA DP 5), Program je u direktnoj vezi sa EU integracionim procesom, sa ciljem dodatnog unapređenja efikasnosti prekogranične trgovine. Programom se utvrđuje i zajednička agenda za sve nadležne organe u ovoj oblasti. Oblast trgovinskih olakšica predstavlja horizontalnu javnu politiku, a pojedine oblasti na koje se ona odnosi već su u manjoj mjeri obuhvaćene pojedinim strateškim dokumentima.

Koristeći iskustva i najbolje prakse koje se u ovoj oblasti primjenjuju, Crna Gora ovim Programom nastavlja da na sistematičan način identifikuje sistemska uska grla u prekograničnoj trgovini i, u skladu sa svojim specifičnostima, utvrđuje operativne ciljeve, pravce i prioritete djelovanja, kao i uloge i odgovornosti nadležnih državnih organa i udruženja privatnog sektora u tom procesu. Na ovaj način, definisan je trogodišnji okvir za izradu drugih sektorskih dokumenta za implementaciju konkretnih reformskih aktivnosti za olakšanje trgovine koji će podržati ciljeve ekonomskog razvoja Crne Gore, kao i ispunjavanje obaveza Crne Gore u skladu sa relevantnim međunarodnim i regionalnim sporazumima

Program i Akcioni plan za njegovu implementaciju usvojeni su od strane Vlade Crne Gore u novembru mjesecu 2024. godine i čine krovna sektorska dokumenta u ovoj oblasti.

Ovim Programom se identifikuju operativni ciljevi, mjere i aktivnosti čijom realizacijom će se omogućiti pojednostavljenje trgovinskih procesa, smanjenje administrativnih barijera i redukcija troškova privatnog sektora u obavljanju prekograničnih transakcija. Naime, Programom su identifikovana 4 operativna cilja:

1. Transparentnost i predvidljivost,
2. Optimizacija i automatizacija,
3. Simplifikacija i harmonizacija,
4. Efektivnost i saradnja

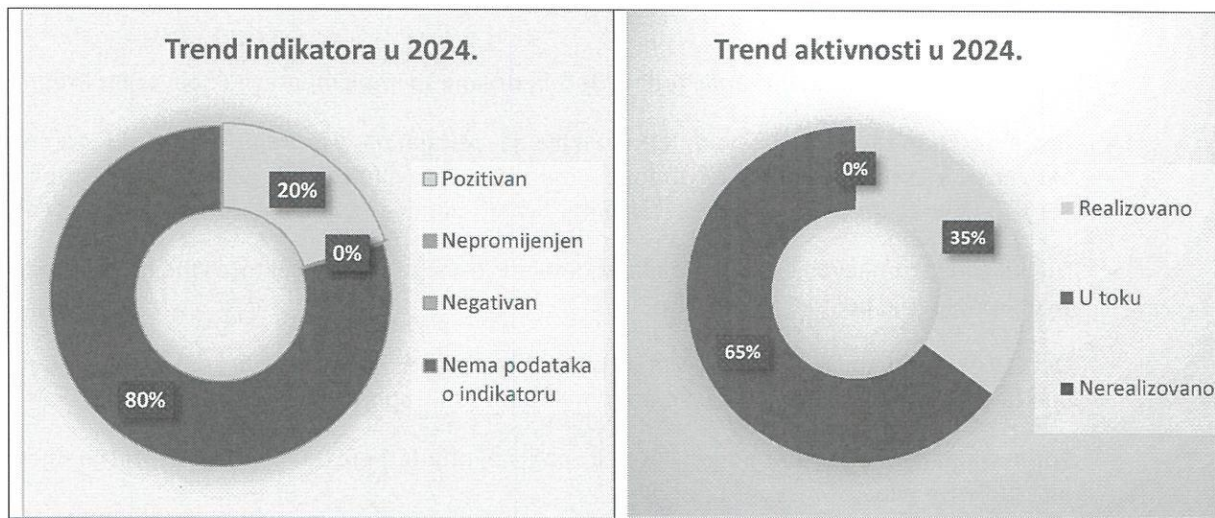
Savjet za trgovinske olakšice je nadležan za kontinuirano praćenje i izvještavanje Vladi o sprovođenju ciljeva i mjera Programa. Osnov za praćenje sprovođenja i odgovarajućeg izvještavanja o sprovođenju Programa je okvirni Akcioni plan za njegovu implementaciju. U tom smislu, pripremljen je i predmetni Izvještaj o implementaciji Programa u 2024. godini.

Okvirni Akcioni plan Programa za period 2024-2026. sadrži 35 aktivnosti za čiju realizaciju su dominantno nadležni Uprava carina i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Implementacija Programa u 2024. godini, odnosi se 20 aktivnosti koje su predmet izvještavanja za 2024. i 5 indikatora učinka u okviru četiri operativna cilja, i prikazane su u donjim grafikonima. Imajući u vidu da je primjena Programa otpočela tek u četvrtom kvartalu 2024. godine, nije bilo moguće izmjeriti prve učinke njegove implementacije u toj godini, i u tom smislu za većinu indikatora učinka nema raspoloživih podataka. Kada je riječ o trendu aktivnosti, od ukupnog broja aktivnosti započetih u četvrtom kvartalu 2024. godine, 35% je potpuno realizovano dok je 65% aktivnosti u toku, odnosno implementira se u

skladu sa planiranom dinamikom do kraja (vidjeti grafik u nastavku i tabelu izvještaja). Dakle, ukupno 100 % aktivnosti je realizovano planiranom dinamikom.

Od ukupnog broja aktivnosti čija realizacija je otpočela 2024. godine pet aktivnosti su bile usmjerene na ostvarivanje mjera iz operativnog cilja 1 koji se odnosi na unapređenje transparentnosti i predvidljivosti, osam aktivnosti su usmjerene na ostvarivanje mjera iz operativnog cilja 2 koji se odnosi na automatizaciju usluga, četiri aktivnosti su usmjerene na ostvarivanje mjera iz operativnog cilja 3 koji se odnosi na simpifikacija i harmonizacija i tri aktivnosti su usmjerene na ostvarivanje mjera iz operativnog cilja 4 koji se odnosi na unapređenje efektivnosti i saradnje.

U nastavku je dat prikaz ključnih uspjeha u implementaciji Programa u 2024. i izazova sa preporukama za njihovo prevazlaženje.

USPJESI

- Obavezujuće informacije o porijeklu su dostupne na web site-u Uprave carina.
- Redovnost u objavljivanju informacija iz člana 1 Sporazuma o trgovinskim olakšicama / dostupnost informacija iz članova 1.1. i 1.2. STO TFA na internet stranici carinskog i drugih državnih organa.
- Implementirano elektronsko plaćanje taksi i naknada u prekograničnim transakcijama.
- Implementiran je sistem elektronske obrade podataka za robu prije prelaska u poštanskom saobraćaju, s ciljem dalje optimizacije i automatizacije.
- Nastavljen je razvoj automatizovanih sistema Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, puštanjem u rad veterinarskog informacionog sistema (VIS sistem).

- Implementirano je elektronsko podnošenje i obrada isprava u carinskom postupku. Dat je doprinos ispunjenju mjerila iz PP 29 - Carinska unija kroz uspješnu primjenu Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) na nacionalnom nivou.
- Unaprijeđen je sistem kontrole spoljne trgovine, kroz implementiranje sistema ciljanja tereta (SCO) za evidenciju kontejnera i brodova u Luci Bar. Sistem za targetiranje pošiljki (CTS) je u produkciji i operativan.

IZAZOVI

- Ograničeni administrativni kapaciteti nadležnih organa za implementaciju obaveza iz Programa.
- Česta reorganizacija u državnoj upravi koja je uticala na usporenu realizaciju određenih aktivnosti iz akcionog plana, ali i izmjene u menadžmentu nadležnih organa koji su zastupljeni u Savjetu dovode do diskontinuiteta rada imenovanih članova Savjeta i Koordinacionog tijela.
- Djelimično razumijevanje procesa rada Savjeta od strane privatnog sektora i mogućeg doprinosa za unaprijeđenje politike i regulative.
- Ograničeni pristup specijalizovanim programima obuke ili resursima koji se fokusiraju na olakšavanje trgovine i detalje relevantnih međunarodnih sporazuma.
- Potencijalna administrativna neefikasnost mogla bi ometati efektivnu implementaciju mjera za olakšanje trgovine.

PREPORUKE

- Poseban akcenat staviti na obuke službenika u korišćenju novih IT servisa i alata.
- Na operativnom i ekspertskom nivou jačati kapacitete Savjeta za trgovinske olakšice i Koordinacionog tijela kako bi bili u mogućnosti da nadziru, prate i procjenjuju dinamiku implementacije.
- Razviti i implementirati sveobuhvatne programe obuke prilagođene potrebama članova Savjeta i Koordinacionog tijela.
- Nastaviti intenzivnu komunikaciju sa privatnim sektorom kroz rad Savjeta.
- Nastaviti aktivnosti na poboljšanju transparentnosti, sa naglaskom da se procedure koje se odnose na prekograničnu trgovinu, učine dostupne, transparentne i razumljive.
- Nastaviti započetu dobru saradnju sa međunarodnim donatorima u cilju obezbjeđivanja dodatnih izvora finansiranja i tehničke podrške za realizaciju aktivnosti.

2. INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

U ovom poglavlju je prikazana realizacija aktivnosti i mjera za postizanje opšteg cilja i četiri „operativna cilja“. Organi nadležni za implementaciju ovih aktivnosti i mjera su, dominantno - Uprava carina, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, u saradnji sa privatnim sektorom.

U nastavku Izvještaja dat je pregled ostvarenog napretka u dijelu aktivnosti datih Akcionim planom za implementaciju Programa, a čija realizacija je otpočela 2024. godine.

OPERATIVNI CILJ 1 - Transparentnosti i predvidljivost

Indikatori učinka za ostvarenje Operativnog cilja 1 su prikazani u narednoj tabeli. Budući da je implementacija Programa otpočela u četvrtom kvartalu 2024. godine, ovaj izvještaj ne sadrži podatke o trendu realizacije indikatora učinka u okviru ovog operativnog cilja u 2024. godini, odnosno podaci nijesu dostupni. U nastavku su podaci o realizovanim mjerama i aktivnostima u funkciji ovog operativnog cilja.

UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.	Ciljana vrijednost 2026.
Poboljšana dostupnost i širenje informacija u vezi sa trgovinom, što dovodi do povećane transparentnosti i predvidljivosti u prekograničnim trgovinskim operacijama.	Indeks transparentnosti i predvidljivosti informacija (indikator zasnovan na povratnim informacijama učesnika i rezultatima ankete).	Godišnje ankete zainteresovanih strana.	Početna anketa zainteresovanih strana 3,1 ¹	n.a.		+10% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost	+20% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost

Mjerama i aktivnostima iz ovog operativnog cilja se teži da se kroz transparentne, javno objavljene i dosljedne procedure i pravila omogući svim zainteresovanim stranama da u potpunosti budu svjesni svojih prava i obaveza, da se unaprijedi saradnja između javnog i privatnog sektora, obezbjeđujući istovremeno otvorenost, međusobno poverenje i poštovanje.

U okviru mjere 1.1 „Unaprijediti dostupnost i kvalitet informacija“, u 2024. godini su započete dvije aktivnosti, i njihova realizacija je u skladu sa planiranom dinamikom.

U okviru aktivnosti 1.1.1. nadležni organi redovno pripremaju i objavljuju informacije iz člana 1 Sporazuma o trgovinskim olakšicama i staraju se da su sve informacije iz članova 1.1. i 1.2. STO TFA

¹ Početna vrijednost na osnovu isstraživanja iz marta 2025 (PKCG). Ocjene u rang od 1 do 5 (5 najbolja ocjena).

dostupne na internet stranici carinskog i drugih državnih organa, pravovremeno i na lako dostupan način. <https://www.gov.me/clanak/carine-2>. Takođe, Ministarstvo ekonomskog razvoja objavljuje informacije

iz svoje nadležnosti koje se odnose na član 1 Sporazuma o trgovinskim olakšicama (odnosno član 1.1. i 1.2. STO TFA) i informacije su dostupne na sljedećem linku: <https://www.gov.me/clanak/spoljna-trgovina-trgovinska-saradnja-i-ekonomski-odnosi-sa-inostranstvom>

Informacije od značaja za TFA, a u kontekstu CEFTA 2006 se objavljuju na Portalu: <https://ceftaportal.azurewebsites.net/NewTradePortal?id=1y>.

Uprava carina preduzima aktivnosti kako bi obezbijedila da su svi zahtijevani podaci dostupni na sajtu: e-carina ([eCarina.me Portal](https://www.gov.me/eCarina)).

Agencija za zaštitu životne sredine kao organ nadležan za izdavanje dozvola za uvoz/izvoz određenih roba na svojoj internet stranici redovno objavljuje i ažurira propise iz svoje nadležnosti na osnovu kojih se izdaju dozvole za promet određenih vrsta roba www.epa.org.me.

CInMED će ovu aktivnost realizovati do planiranog roka završetka, a to je III Q 2025.

U vezi sa mjerom 1.1, **aktivnost 1.1.2.** predviđa da je potrebno obezbijediti sprovođenje javnih konsultacija o nacrtima podzakonskih akata iz oblasti prekogranične trgovine. Vlada je 24. XII 2024. donijela Odluku o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene (Zaključak broj 10-329/24-7230/2). Takođe, Vlada je 8. II 2024. donijela Odluku o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme (Zaključak broj: 08-329/24-715/2). Vlada je 2024. godine donijela Uredbu o carinskoj tarifi za 2025. godinu (Zaključak broj: 10-040/24-6900/2). Ovi propisi se odnose na direktno transponovanje pravne tekovine EU, odnosno određenih lista EU i u tom smislu nijesu organizovane javne konsultacije.

U okviru mjere 1.2 **Unaprijediti komunikacione kanale** realizovana je **aktivnost 1.2.1.** koja predviđa da je potrebno obezbijediti da su raspisi Uprave carina i drugih graničnih inspekcijskih organa koji se odnose na sprovođenje procedure prekograničnog protoka roba dostupni na internet stranicama carinskog i drugih organa na pravovremen i lako dostupan način. Naime, Uprava carina na linkovima <https://www.gov.me/upravacarina> i <https://ecarina.me/> vrši blagovremeno objavljivanje obavještenja i raspisa koji se odnose na primjenu carinskih propisa, čime je poboljšana dostupnost i širenje informacija u vezi sa trgovinom, što dovodi do povećane transparentnosti i predvidljivosti u prekograničnim trgovinskim operacijama. Takođe Uprava za bezbjednost hrane, vetrinu i fitosanitarne poslove objavljuje sve raspise na sajtu Uprave <https://www.gov.me/ubh>.

Realizacija **aktivnost 1.2.2.** koja podrazumijeva da Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove objavi listu laboratorija Crne Gore u kojima se može izvesti testiranje proizvoda u prekograničnom prometu roba i njihovih akreditovanih metoda na internet stranici je u toku. Naime, spisak laboratorija je pripremljen i biće objavljen na sajtu Uprave.

Takođe, realizovana je **aktivnost 1.2.3.** koja podrazumijeva da Uprava carina učini online dostupnim obavezujuće informacije o porijeklu, uz ograničenja koja se odnose na zaštitu tajnosti podataka. Naime, Uprava carina je omogućila da obavezujuće informacije o porijeklu budu online dostupne na sajtu <https://www.gov.me/upravacarina/obavezujuca-informacija-o-porijeklu-robe-oip>.

OPERATIVNI CILJ 2 - Optimizacija i automatizacija

Indikatori učinka za ostvarenje Operativnog cilja 2 su prikazani u narednoj tabeli. U nastavku su podaci o realizovanim mjerama i aktivnostima u funkciji ovog operativnog cilja.

UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.	Ciljana vrijednost 2026.
Povećanje efikasnosti, tačnosti i pogodnosti procesa prekogranične trgovine kroz implementaciju optimizovanih i automatizovanih procedura i integrisanih IT sistema	Procenat uvoznih, izvoznih i tranzitnih transakcija koje su potpuno automatizovane (bez papira).	Izveštaji Uprave carina i dnevni IT sistema	Nema bespapirnih transakcija	...65816 elektronskih tranzitnih deklaracija; 16.811 elektronskih uvoznih deklaracija 1.990 elektronskih izvoznih deklaracija		30% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost	60% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost
	Zadovoljstvo zainteresovanih strana automatizovanim uslugama	Godišnje ankete zainteresovanih strana	Početna anketa zainteresovanih strana. 3,4 ³	n.a.		+20% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost	+40% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost

Mjere iz ovog operativnog cilja su usmjerene na razvijanje automatizovanih servisa i integrisanih IT sistema koji poboljšavaju učinak svih učesnika u prekograničnom protoku roba.

U okviru **Mjere 2.1 - Razviti i implementirati automatizovane usluge, aktivnost 2.1.1.** predviđa da se omogući elektronsko plaćanje taksi i naknada u prekograničnim transakcijama (uvoz i izvoz). Ministarstvo javne uprave je na trećoj sjednici Savjeta za trgovinske olakšice od 30.10.2024. prezentovalo informacijski sistem za elektronsku naplatu i kontrolu naplata administrativnih taksi i naknada (NS NAT). Nakon ove prezentacije, nadležni organi su u saradnji sa Ministarstvom javne uprave preduzeli aktivnosti na uključivanju u sistem NS NAT kako bi omogućili elektronsko plaćanje taksi i naknada iz njihove nadležnosti.

 ² - pozitivan trend

³ Podatak je iz 2025. godine, na osnovu istraživanja PKCG u martu 2025. Ocjena je na skali od 1 do 5 (1 je najlošija, a 5 odlična ocjena).

U odnosu na navedeno, Ministarstvo finansija je u dijelu svoje nadležnosti uspješno realizovalo obavezu prdviđenu aktivnošću 2.1.1. elektronsko plaćanje taksi i naknada u prekograničnim transakcijama u saradnji sa MJU, link : <https://eplacanje.gov.me>

Takođe, navedena obaveza u dijelu nadležnosti MER-a je realizovana i u odnosu na dalje aktivnosti po ovom pitanju biće dostavljene eventualno nove/izmijenjene administrativne takse i naknade s obzirom da obaveza ima kontinuirani karakter.

Ministarstvo zdravlja je omogućilo elektronsko plaćanje taksi za Ministarstvo zdravlja i sanitarnu inspekciju.

Uprava carina je uspješno realizovala obavezu prdviđenu **aktivnošći 2.1.1.** elektronsko plaćanje taksi i naknada u prekograničnim transakcijama u saradnji sa MJU, čime se povećava efikasnost i stvara povoljnije poslovno okruženje za sve privredne subjekte.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je u saradnji sa MJU omogućila elektronsko plaćanje taksi i naknada iz svoje nadležnosti.

U toku je realizacija ove aktivnosti od strane Instituta za lijekove i medicinska sredstva i Agencije za zaštitu životne sredine.

U okviru **aktivnosti 2.1.3.** koja podrazumijeva uspostavljanje sistema elektronske obrade podataka za robu prije dolaska u pomorskom i poštanskom saobraćaju, izvršena su testiranja kao pretpostavka uvođenja sistema elektronske obrade podataka. Uprava carina je implementirala sistem elektronske obrade podataka za robu prije dolaska u poštanskom saobraćaju ePapPost – u produkcionom okruženju, dok je sistem elektronske obrade podataka za robu prije dolaska u pomorskom saobraćaju ePAP-M-ENS - implementiran u testnom okruženju u carinskom informacionom sistemu, čime je aktivnost realizovana.

U okviru **aktivnosti 2.1.4.** koja podrazumijeva razvoj automatizovanih sistema Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, veterinarski informacioni sistem je pušten u rad (VIS sistem). U 2025. godini se očekuje nastavak aktivnosti na uspostavljanju fitosanitarnog informacionog sistema (FIS sistem) u okviru projekta IPA 2021.

Aktivnost 2.1.5. koja podrazumijeva da se otklone nedostaci u carinskom informacionom sistemu je realizovana. Uprava carina je uspješno otklonila sve nedostatke u migriranom CIS-u (carinskom informacionom sistemu).

U vezi sa **aktivnošću 2.1.6.** koja podrazumijeva obavezu implementiranja web aplikacije „Stratlink” – e licenciranje spoljnotrgovinskog poslovanja kontrolisanom robom, Ministarstvo ekonomskog razvoja je krajem septembra 2024. je u saradnji sa Ministarstvo javne uprave, implementiralo softversko rješenje. Isto je pušteno u rad u okviru mreže državnih organa (lokalno). Prethodne godine sprovedene su obuke za resorna ministarstva. Imajući u vidu kompleksnost materije, ali i broj nadležnih resora koji su involvirani u proces izdavanja dozvola, neophodno je definisati dalje procedure u odnosu na poslovne procese, ali i uvezivanje s postojećim elektronskim rješenjima/e-platformama. I puštaje sistema u rad podrazumijeva „spremnost” svih nadležnih resora za punu implementaciju ali i adekvatna IT podrška (sa više aspekata).

U okviru **Mjere 2.2. Uspostaviti integrisane IT sisteme, aktivnost 2.2.2.** koja podrazumijeva implementaciju elektronskog podnošenja i obradu isprava u carinskom postupku, u toku je realizacija navedene aktivnosti. Sistem za elektronsko podnošenje i obradu isprava u carinskom postupku je razvijen u okviru IPA projekta koji će trajati do novembra 2025. godine. Sistem je implementiran u testnom okruženju carinskog informacionog sistema i u toku je testiranje funkcionalnosti i organizacija obuka za privredu i carinske službenike.

Aktivnost 2.2.3. koja podrazumijeva implementaciju Nacionalne tranzitne aplikacije kompatibilne sa novim kompjuterizovanim tranzitnim sistemom. Doprinos ispunjenju mjerila iz PP 29 Carinska unija je ostvaren kroz uspješnu primjenu Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) na nacionalnom nivou. Na ovaj način povećana je konkurentnost privrede Crne Gore, te su transakcioni troškovi smanjeni. U periodu 01.10-31.12.2024.godine obrađeno je 60.040 deklaracija primjenom ovog sistema. Tokom predstavljanja preliminaranih nalaza saopšteno je pozitivno mišljenje EK tima pre-monitoring misije, koji su činili predstavnici EK i država članica – Turska, Češka i Austrija, a koja je održana u periodu 14-16.01.2025.godine, u vezi sa primjenom NCTS sistema. Očekuje se da Crna Gora sa primjenom Konvencije o zajedničkom tranzitu na međunarodnom nivou otpočne do kraja 2025.godine

U vezi realizacije **aktivnost 2.2.5.** koja podrazumijeva kontinuiranu operativnost SEED+ sistema Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je započela postupak u dijelu upotrebe sistema notifikacija pošiljki. Već se koristi elektorska sertifikacija od oktobra 2024. godine, nakon jula 2025. godine počće intenzivna obuka i upotreba od strane inspektora.

OPERATIVNI CILJ 3: Simplifikacija i harmonizacija

Indikatori učinka za ostvarenje Operativnog cilja 3 su prikazani u narednoj tabeli. Budući da je implementacija Programa otpočela u četvrtom kvartalu 2024. godine, ovaj izvještaj ne sadrži indikatore učinka u okviru ovog operativnog cilja u 2024. godini, odnosno podaci nijesu dostupni. U nastavku su podaci o realizovanim mjerama i aktivnostima u funkciji ovog operativnog cilja.

UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.	Ciljana vrijednost 2026.
Postići pojednostavljene, transparentne i dosljedno primijenjene trgovinske procedure širom Crne Gore, što će dovesti do	Smanjenje administrativnog opterećenja za trgovce	Godišnji izvještaj Privredne komore	n.a.	2,37 ⁴		-20% u odnosu na polaznu osnovu vrijednosti	-30% u odnosu na polaznu osnovu vrijednosti

⁴ Podatak je iz 2025. godine, na osnovu istraživanja PKCG u martu 2025. Ocjena je na skali od 1 do 5 (1 je najlošija, a 5 odlična ocjena).

povećanja efikasnosti, smanjenja administrativnih opterećenja i poboljšane usklađenosti u prekograničnim trgovinskim operacijama.							
--	--	--	--	--	--	--	--

Mjere iz ovog operativnog cilja se sprovode da obezbijede da se postupci uvoza, izvoza i tranzita roba jedinstveno primjenjuju na cjelokupnoj carinskoj teritoriji Crne Gore.

U okviru Mjere 3.1 Pojednostaviti propise i procedure koji se odnose na prekogranični protok roba, u 2024. je realizovana aktivnosti 3.1.2. Vlada Crne Gore je usvojila Uredbu o uslovima i postupku za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina.

U okviru **Mjere 3.2 - Revidirati i harmonizovati procedure koji se odnose na prekogranični promet roba**, u toku je realizacija **aktivnosti 3.2.1.** koja se odnosi na razvoj i implementaciju standardizovanih operativnih procedura za sve carinske ispostave kako bi se osigurala jedinstvena primjena carinskih propisa. Uprava carina započela pripremu izrade standardizovane operativne procedure za sve carinske ispostave, kako bi se osigurala ujednačena primjena carinskih propisa. **U okviru iste mjere, realizacija Aktivnosti 3.2.4.** podrazumijeva da se vrše periodična procjene taksi i naknada povezanih sa prekograničnom trgovinom. Ova mjera može biti implementirana dinamikom koju odredi CEFTA Sekretarijat koji treba da utvrdi jedinstvenu metodologiju za reviziju taksi i naknada. *CEFTA sekretarijat otpočinje proces pripreme metodologije koja je preduslov za ovu aktivnost.* Nevezano za dinamiku CEFTA Sekretarijata, Koordinaciono tijelo Savjeta je izvršilo ažuriranje spiska taksi i naknada povezanih sa prekograničnim protokom roba i isti će biti objavljen na sajtu MER-a i dostavljen CEFTA Sekretarijatu. Ovaj spisak će biti osnov za davanje preporuka za konsolidaciju, pojednostavljenje, i eventualno smanjenje visine i broja taksi i naknada.

OPERATIVNI CILJ 4: Efektivnost i saradnja

Indikatori učinka za ostvarenje Operativnog cilja 4 su prikazani u narednoj tabeli. Budući da je implementacija Programa otpočela u četvrtom kvartalu 2024. godine, ovaj izvještaj ne sadrži indikatore učinka u okviru ovog operativnog cilja u 2024. godini, odnosno podaci nijesu dostupni. U nastavku su podaci o realizovanim mjerama i aktivnostima u funkciji ovog operativnog cilja.

UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.	Ciljana vrijednost 2026.
Povećana efikasnost i saradnja u		UC - Ankete i upitnici	Utvrđiti početnu vrijednost			-10 %	-20%

procesima prekogranične trgovine, što dovodi do ravnoteže između olakšavanja trgovine i zaštite javnih interesa.	Prosječno vrijeme utrošeno na usklađenost	distribuiran i trgovcima		n.a.			
--	---	--------------------------	--	------	--	--	--

Mjere i aktivnosti u okviru ovog cilja vode uspostavljanju i razvoju potpuno funkcionalnog sistema za upravljanje rizikom koji će obezbijediti identifikaciju i fokusiranje na pošiljke visokog rizika, razmjenu informacija i vršenje zajedničkih kontrola, kako bi se omogućio adekvatan balans između olakšavanja trgovine i zaštite javnih interesa.

U okviru Mjere 4.1. Unaprijediti metode kontrole - realizacija **aktivnost 4.1.1.** koja podrazumijeva sprovođenje sveobuhvatne evaluacije efektivnosti kontrola od strane svih organa nadležnih za spoljnu trgovinu je u toku.

Uprava carina je započela sveobuhvatnu evaluaciju efektivnosti kontrola. U IV kvartalu 2024 godine od 01.09.2024 - 31.12.2024 izvršeno je ukupno 6640 kontrola zasnovanih na centralnoj i lokalnoj analizi rizika.

- Postupak stavljanja robe u slobodan promet ukupno - 6640, 5738 fizičkih kontrola, 38 kontrola mobilnim skenerom, 321 dokumentarnih kontrola.

- Rezultat - 1755 kontrola imale finansijski efekat (uvećanje carinske osnovice) i otkriven 21 carinski prekršaj.

Postupak izvoza ukupno 41 kontrola zasnovanih na analizi rizika, 38 fizičkih i 3 dokumentarne kontrole, nije bilo nepravilnosti.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je realizovala aktivnost. Izvještaj o izvršenim kontrolama je objavljen na linku: <https://www.gov.me/clanak/izvjestaji-fitosanitarne-inspekcije>. U 2025. godini očekuje se nastavak aktivnosti u skladu sa strategijom.

Zdravstveno-sanitarna inspekcija Ministarstva zdravlja u IV kvartalu 2024. godine je postupala po 1973 zahtjeva za zdravstveni pregled pošiljki pri uvozu kozmetičkih proizvoda, biocidnih proizvoda, hemikalija, predmeta opšte upotrebe u mjestima carinjenja i nijesu utvrđene neusaglašenosti u skladu sa propisima

Aktivnost 4.1.2. koja podrazumijeva implementiranje sistema ciljanja tereta (SCO) za evidenciju kontejnera i brodova u Luci Bar, je realizovana. Sistem za targetiranje pošiljki (CTS) je u produkciji i operativan od avgusta 2024.godine. Implementacijom CTS sistema omogućeno je podnošenje brodskog manifesta najmanje dva sata prije ulaska broda u Luku Bar. Ovaj sistem Upravi carina omogućava vršenje analize rizika prije istovara kontejnera u Luku Bar, što omogućava stavljanje robe koja nije predmet kontrole u slobodan promet bez dodatnih zadržavanja. Dok se na osnovu unaprijed izdvojenih

kontejnera za pregled na osnovu analize rizika preduzimaju pripremne aktivnosti u cilju što efikasnije kontrole i kraćeg zadržavanja robe.

Aktivnost 4.1.3. koja podrazumijeva unaprijeđenje sistema za upravljanje rizikom sanitarne inspekcije, u toku je realizacija aktivnosti. Ministarstvo zdravlja vrši analizu postojećeg stanja kontrola i utvrđivanja procjene analize rizika, kako bi se unaprijedio sistem upravljanja rizikom iz nadležnosti sanitarne inspekcije.

3. PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

U nastavku su prikazane preporuke za sljedeći period sprovođenja programa:

- ✓ Potrebno je obezbijediti pravovremenu sprovođenje i odgovarajuće praćenje Programa trgovinskih olakšica sa okvirnim Akcionim planom. Značajno je na operativnom i ekspertskom nivou jačati kapacitete Savjeta za trgovinske olakšice i Koordinacionog tijela, a kako bi bili u mogućnosti da nadziru, prate i procjenjuju dinamiku implementacije. *(Navedeno je u nadležnosti svih institucija čiji su predstavnici članovi Savjeta).*
- ✓ Potrebno je razviti i implementirati sveobuhvatne programe obuke prilagođene potrebama članova Savjeta za trgovinske olakšice i Koordinacionog tijela. Ovi programi treba da pokriju osnove olakšavanja trgovine, specifičnosti Sporazuma o trgovinskim olakšicama i Dodatnog protokola 5 CEFTA-e, uključujući studije slučaja i najbolje prakse iz drugih zemalja. U saradnji sa međunarodnim donatorima organizovati radionice koje će voditi nacionalni, regionalni i međunarodni stručnjaci za olakšavanje trgovine i predstavnici organizacija poput CEFTA-e, WTO-a, WBG, GIZ, EU i UNCTAD-a *(Navedeno je u nadležnosti svih institucija čiji su predstavnici članovi Savjeta).*
- ✓ Osigurati da članovi Savjeta redovno dobijaju ažurirane informacije o razvoju događaja u vezi sa CEFTA protokolima. Ovo može uključivati informisanje o novim smjernicama, zahtjevima usklađenosti i mogućnostima za tehničku pomoć. Intenzivirati rad Savjeta i Koordinacionog tijela i na taj način osnažiti podršku započetim reformama. U tom smislu, neophodno je jačati saradnju između državnih organa, posebno između državnih organa koji imaju nadležnost na granici.
- ✓ Održavati kontinuirani dijalog sa predstavnicima privatnog sektora kako bi se bolje razumjele njihove potrebe u razvoju i kako Savjet može bolje poslužiti kao platforma za rješavanje "otvorenih pitanja".
- ✓ Nastaviti intenzivnu saradnju i konsultacije sa privatnim sektorom, kroz Savjet, kao i kroz radne grupe i druge oblike konsultacija, u cilju implementacije mjera i aktivnosti na način koji je u skladu sa potrebama privredne zajednice. *(Navedeno je u nadležnosti svih institucija čiji su predstavnici članovi Savjeta u sardnji sa međunarodnim organizacijama).*
- ✓ Nastaviti započetu dobru saradnju sa međunarodnim donatorima u cilju obezbjeđivanja dodatnih izvora finansiranja i tehničke podrške za realizaciju aktivnosti na način koji je usklađen sa najboljom međunarodnom praksom. *(Navedeno je u nadležnosti svih institucija čiji su predstavnici članovi Savjeta u sardnji sa međunarodnim organizacijama).*
- ✓ Revitalizovati komunikaciju i razmjenu informacija sa Misijom Crne Gore pri Ujedinjenim nacijama i drugim međunarodnim organizacijama u Ženevi, u ciju zadržavanja fokusa Misije na

aktivnosti iz ove oblasti i dobijanja povratnih informacija o aktuelnostima na nivou Svjetske trgovinske organizacije. *(MF, MER u saradnji sa MVP).*

4. BUDŽET

Utrošena sredstva iz budžeta za realizaciju aktivnost iz Programa u 2024. su realizovana u skladu sa Akcionim planom i Zakonom o budžetu za 2024. godinu, kao i sredstvima iz donatorskih izvora.

5. ANNEX: TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

OPŠTI CILJ						
					Poboljšana efikasnost i efektivnost sistema za olakšavanje trgovine kroz transparentne i pojednostavljene procedure, poboljšanu tehnološku infrastrukturu i unaprijeđenu međuagencijsku koordinaciju u cilju podrške ekonomskom rastu i usklađivanju sa međunarodnim standardima.	
UTICAJ	Indikator uticaja	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.
Poboljšana konkurentnost kroz brže vrijeme carinjenja i smanjene troškove.	Smanjenje prosječnog vremena carinjenja	Carinska evidencija Studija mjerenja prosječnog vremena carinjenja	n.a.	n.a.	⊘	
OPERATIVNI CILJ 1- Transparentnost i predvidljivost						
		Usvojiti i implementirati sistem internih i eksternih komunikacionih kanala kako bi se obezbijedilo da poslovne strategije, politike, propisi i procedure koje se odnose na prekogranični protok roba, uključujući i njihove izmjene i dopune, na adekvatan način i trenutno budu dostupne u privatnom sektoru.				
UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u godini u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.
						Ciljana vrijednost 2026.

Poboljšana dostupnost i širenje informacija u vezi trgovinom, što dovodi povećane transparentnosti i predvidljivosti u prekograničnim trgovinskim operacijama.	Indeks transparentnosti i predvidljivosti informacija (indikator zasnovan na povratnim informacijama učesnika i rezultatima ankete).	Godišnje ankete zainteresovanih strana.	Početna zainteresovanih strana 3,1 ⁵	anketa n.a.		+10% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost	+20% poboljšanje u odnosu na početnu vrijednost
UNAPRIJEDITI DOSTUPNOST I KVALITET INFORMACIJA							
MJERA 1.1. Povećati dostupnost, obim i sadržaj informacija koje se odnose na prekograničnu trgovinu kako bi se osiguralo da su zainteresovane strane dobro informisane, da mogu razumjeti i efikasno odgovoriti na regulatorne zahtjeve.							

Aktivnost	Indikatori rezultata			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani datum završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor i finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
1.1.1. Pripremiti i objaviti informacije iz člana 1	Informacije iz članova 1.1 i 1.2 Sporazuma o trgovinskim olakšicama objavljene i dostupne na internetu.			Nadležni državni organi (MF, MER, MPŠV,	Q4 2024	Q3 2025	U toku		Nijes u potreba	/		Nastaviti sa ažuriranje m informacija

⁵ Početna vrijednost na osnovu izstraživanja iz marta 2025 (PKCG). Ocjene u rangu od 1 do 5 (5 najbolja ocjena).

 ⁶

- Nema podataka o trendu

Aktivnost	Indikator i rezultata			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani datum završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor i finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
Sporazuma o trgovinskim olakšicama i osigurati da su sve informacije iz članova 1.1. i 1.2. STO TFA dostupne na internet stranici carinskog i drugih državnih organa, pravovremeno i na lako dostupan način.	2023	2025	2026	MUP, MZ, MS, MJU, Uprava carina, UBHVFP, Uprava Policije, Agencija za zaštitu životne sredine, Institut za lijekove i medicinska sredstva					dodatna sredstva			
	20%	60%	100%									
1.1.2. Obezbijediti sprovođenje javnih konsultacija o nacrtima podzakonskih akata iz oblasti prekogranične trgovine	Održane javne konsultacije i povratne informacije ugrađene u podzakonske akte			Nadležni državni organi (MF, MER, MPŠV, MUP, MZ, MS, MJU)	Q4 2024	kontinuirano	U toku					
	2023	2025	2026									
	Nema javnih konsultacija	+20%	+40%									
	Bez konsultacija	30% povratnih informacija	50% povratnih informacija									

Aktivnost	Indikatori rezultata			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani datum završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor i finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
		ija inkorporirano	cija inkorporirano									
	2023	2025	2026									
	Nema sistema	Sistem razvijen	Sistem potpuno operativan									
	2023	2025	2026									
	Nema javnih konsultacija	+20%	+40%									
	Bez konsultacija	30% povratnih informacija inkorporirano	50% povratnih informacija inkorporirano									
	2023	2025	2026									
	Nema sistema	Sistem razvijen	Sistem potpuno operativan									

Aktivnost	Indikator i rezultata			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani datum završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor i finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									

MJERA 1.2.

UNAPRIJEDITI KOMUNIKACIONE KANALE

Povećati kvantitet i kvalitet informacija koje se odnose na prekograničnu trgovinu dostupnih na internetu kako bi se podstakla jednostavnija i informisanja interakcija između zainteresovanih strana i relevantnih organa

Aktivnost	Indikator rezultata				Nadležne institucije	Planirani početak	Rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026	2026									
1.2.1.	Obezbijediti da su raspisi Uprave carina i drugih graničnih inspekcijских organa koji se odnose na sprovođenje procedure prekograničnog protoka	Blagovremeno obavještenja Uprave službenoj web stranici	objavljivanje carina na		Uprava carina, UBHVFP, Uprava Policije, MZ-sanitarna inspekcija	Q4 2024	kontinuirano	Realizovano		Nijesu potrebna dodatna sredstva	/		
		Nema online objavljenih obavještenja	100% obavještenja objavljenog online										

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
	taksi i naknada			zaštitu životne sredine, Institut za lijekove i medicinska sredstva)								nadležnosti
	Ne postoji sistem elektronskih carinskih odluka	50% nacionalnih carinskih odluka donesenih elektronski	100% nacionalnih carinskih odluka donesenih elektronski									
Uspostaviti sistem elektronske obrade podataka za robu dolasku u pomorskom i poštanskom saobraćaju	Smanjenje vremena obrade robe koja stiže pomorskim i poštanskim saobraćajem	Implementacija sistema elektronske obrade podataka za obradu robe prije dolaska.		UC,	Q4 2024	Q1 2025	Realizovano				GIZ	
2.1.2.												

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2024	2025									
	podatak a za robu prije dolaska	poštanskim saobraćajem	koja stiže pomorskim i poštanskim saobraćajem									
	Nema sistema za elektronsku obradu podataka a za robu prije dolaska	Sistem elektronske obrade podataka prije dolaska u funkciji										
2.1.3.	Razviti automatizovane sisteme Uprave za bezbjednost hrane, veterinarstvo i	Procenat inspekcija sprovedenih korišćenjem automatizovanog sistema	Implementacija automatizovanih sistema za Upravu za bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarne poslove.	UBHVFP	Q4 2024	Q2 2025	U toku		2.500.000,00 €			

	Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
		2023	2025	2026									
	fitosanitarne poslove	2023	2025	2026		Q4 2024	Q4 2026	U toku				IPA sredstva	
		Nema automati zovanog sistema	60% veterinarskih postupaka obavljeno je korišćenjem automatizovanog sistema	100% veterinarskih postupaka obavljeno je korišćenjem automatizovanog sistema									
2.1.4.	Otkloniti nedostatke u carinskom informacionom sistemu	Nema automati zovanog sistema	Veterinarski sistem uspostavljen	Fitosanitarni sistem uspostavljen	UC	Q4 2024	1 2025	Realizovano		Nijesu potrebna dodatna sredstva			
		Procenat otklonjenih nedostataka											
		Identifikacija i otklanjanje nedostataka u carinskom informacionom sistemu.											
		2024	2025	2026									

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok sredstva	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
	2024	2025	2026									
				ACV, ANB, MEORS, MZ, MKM								
	2024	2025	2026									
	60 dana	-20%										

MJERA 2.2.

USPOSTAVITI INTEGRISANE IT SISTEME

Stvoriti međusobno povezanu IT infrastrukturu za upravljanje prekograničnim trgovinskim operacijama, olakšavanje razmjene informacija i uspostavljanje interoperabilnosti između različitih sistema kako bi se poboljšala efikasnost i pouzdanost carinskih procedura

		REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja	
		2023	2025	2026										
Aktivnost		Nema pravnog okvira za NSW	Razvijen pravni okvir	Usvojen pravni okvir										
2.2.2	Implementirati elektronsko podnošenje i obradu carinskom postupku	Procenat carinskih dokumenata dostavljenih i obrađenih elektronskim putem			UC	Q4 2024	Q1 2026	U toku		75.900,00 €			- IPA II projekat "Podrška Upravi prihoda i vanje m carina Crne Gore u nadog radnji Carins kog informacionog sistema",	Nastaviti sa testiranjem sistema i obučavanjem cariniskih službenika i privrednika za upotrebu sistema.
		Implementacija sistema za elektronsko podnošenje i obradu carinskih dokumenata.												
		2023	2025	2026										
		Nema elektronskog sistema za podnošenje	50% carinskih dokumenata predato i obrađeno elektronski	100% carinskih dokumenata predato i obrađeno elektronski										
2.2.3	Implementirati novi kompjuterizovani	Implementacija novog tranzitnog sistema (NCTS)			UC	Q4 2024	Q1 2026	Realizovano		IPA sredstva u iznosu	Sredstva iz nacional	IPA 2014 projek	Pristupiti Konve	

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
	Nema pravnog okvira za NSW	Razvijen pravni okvir	Usvojen pravni okvir									
tranzitni (NCTS)	2023	2025	2026				nacionalno m nivou		od 3.247.762,62 su utrošena	nog budžeta za 3 ugovora održava nije jer je nadograđnja po DDNTA 5.15.1 implemetirana iz prethodnog ugovora a nadograđnja po DDNTA 5.15.2 će biti iz trenutno važećeg ugovora ;	at – „Podrška Upravi carina“-NCTS Budžet Crne Gore (kofinansirani)	nciju o zajedničkom tranzitu otpočet primjenom NCTSa na međunarodnom nivou.

OPERATIVNI CILJ 3: SIMPLIFIKACIJA I HARMONIZACIJA

OPERATIVNI CILJ 3							
Usvojiti i implementirati efikasnu, pojednostavljenu i transparentnu regulativu i procedure, kao i propise i procedure koji će obezbijediti da se postupci uvoza, izvoza i tranzita roba jedinstveno primjenjuju na cjelokupnoj carinskoj teritoriji Crne Gore.							
UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2025.	Ciljana vrijednost u 2026.
Postići pojednostavljene, transparentne i dosljedno primijenjene trgovinske procedure širom Crne Gore, što će dovesti do povećanja efikasnosti, smanjenja administrativnih opterećenja i poboljšane usklađenosti u trgovinskim prekograničnim operacijama.	Smanjenje administrativnog opterećenja za trgovce	Godišnji izvještaj Privredne komore	Polazna osnova 3,7 ⁹	n.a.	⊘	-20% u odnosu na polaznu osnovu vrijednosti	-30% u odnosu na polaznu osnovu vrijednosti

MJERA 3.1.

POJEDNOSTAVITI PROPISE I PROCEDURE KOJI SE ODNOSU NA PREKOGRANIČNI PROTOK ROBA

Unaprijediti i pojednostaviti propise i procedure koje regulišu prekogranične trgovinske operacije. Povećanjem jasnoće, smanjenjem složenosti i minimiziranjem administrativnih opterećenja, ova mjera nastoji promovisati efikasnost, transparentnost i usklađenost među učesnicima. Krajnji cilj je stvoriti okruženje pogodno za olakšavanje trgovine uz istovremeno osiguranje usklađenosti s propisima i zaštitu javnih interesa.

⁹ Podatak je iz 2025. godine, na osnovu istraživanja PKCG u martu 2025 (ocjena od 1 do 5)

	Aktivnost	Indikator rezultata				Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
		2023	2025	2026	2026									
		2023	2025	2026	2026									
		Nisu implementirane dodatne pogodnosti	Objebijeden e povlastice u postupku carinjenja za robu koja podliježe sanitarnom pregledu i inspekciji bezbjednosti hrane		Obezbijeden e povlastice u pogledu sveobuhvatn e garancije sa smanjenim iznosima									
3.1.2.	Usvojiti i implementirati Uredbu o uslovima i postupku za ostvarivanje prava oslobođenja od plaćanja carine	Donošenje jasnog regulatornog okvira kojim se definišu uslovi i procedure za oslobađanje od carina.				MF	Q4 2024	Q4 2024	Realizovano		Nijesu potrebna dodatna sredstva			
		2023	2025	2026	2026									
		Nije usvojena uredba	Uredba usvojena i implementirana											

Osigurati dosljednu primjenu propisa i procedura u svim carinskim ispostavama, čime se poboljšava predvidljivost i efikasnost prekograničnih trgovinskih operacija

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Potrebna sredstva	Utrošena sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period
3.2.1.	Standardizovani programi obuke i redovne revizije kako bi se osigurala ujednačena primjena.											
	2023			2025			2026					
	Nema standardizovanih programa obuke ili redovnih revizija			Programi obuke i revizije realizovani u 80% carinskih ispostava			100% carinarnica sprovodi standardizovan u obuku i redovne revizije			Nijesu potrebna dodatna sredstva		
	2023			2025			2026					
	Nema redovnog procesa procjene			Proces procjene u toku			Sprovedena i procjena i objavljeni rezultati sa preporukama					
3.2.2.	Periodični pregledi i objave taksi i naknada.											
	2024			2025			2026					
	Nema redovnog procesa procjene			Proces procjene u toku			Sprovedena i procjena i objavljeni rezultati sa preporukama			U toku ¹⁰		

¹⁰ Mjera 3.2.3. može biti implementirana dinamikom koju odredi CEFTA Sekretarijat koji treba da utvrdi jedinstvenu metodologiju za reviziju formalnosti i dokumentacije. Nevezano za dinamiku CEFTA Sekretarijata nadležni organi će pripremiti spisak formalnosti i dokumentacije u vezi sa prekograničnim protokom roba.

								resori ma									
Napomene:																	
Mjera 3.2.3. može biti implementirana dinamikom koju odredi CEFTA Sekretarijat koji treba da utvrdi jedinstvenu metodologiju za reviziju formalnosti i dokumentacije. Nevezano za dinamiku CEFTA Sekretarijata nadležni organi će pripremiti spisak formalnosti i dokumentacije u vezi sa prekograničnim protokom roba.																	
Mjera 3.2.4. može biti implementirana dinamikom koju odredi CEFTA Sekretarijat koji treba da utvrdi jedinstvenu metodologiju za reviziju taksi i naknada. Nevezano za dinamiku CEFTA Sekretarijata nadležni organi će izvršiti ažuriranje spiska taksi i naknada povezanih sa prekograničnim protokom roba.																	

OPERATIVNI CILJ 4: EFEKTIVNOST I SARADNJA

OPERATIVNI CILJ 4									
Usvojiti i implementirati efektivne kontrolne metode koje omogućavaju nadležnim organima da ostvare adekvatan balans između olakšavanja trgovine i zaštite javnih interesa, kao i protokole, metode i procedure, na političkom i operativnom nivou, kojima se unapređuje međugencijska i međunarodna saradnja i razmjena informacija, kako bi se olakšao prekogranični protok roba i izbjeglo dupliranje zahtjeva.									
UČINAK	Indikator učinka	Izvor verifikacije	Početna vrijednost	Vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost 2025.	Ciljana vrijednost 2026.		
Povećana efikasnost i saradnja u procesima prekogranične trgovine, što dovodi do ravnoteže između olakšavanja trgovine i zaštite javnih interesa.	Prosječno vrijeme utrošeno na usklađenost	UC - Ankete i upitnici distribuirani trgovcima	Utvrditi početnu vrijednost	n.a.		-10%	-20%		

MJERA 4.1.

UNAPRIJEDITI METODE KONTROLE

Unaprijediti upravljanja rizikom i obezbijediti njegovu dosljednu implementaciju od strane svih nadležnih organa u svim fazama postupka carinjenja.

Aktivnost	REZULTAT			Nadležne institucije	Planirani početak	Planirani rok završetka	Status realizacije u 2024.	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	2023	2025	2026									
4.1.1.	Sprovesti sveobuhvatnu evaluaciju efektivnosti kontrola od strane svih organa nadležnih za spoljnu trgovinu	Detaljan izvještaj o evaluaciji sa praktičnim preporukama	2023	2025	2026	Nadležni državni organi (UC, UBHVFP, MZ - inspekcija)	U toku		Nijesu potrebna dodatna sredstva			nastavak aktivnosti u skladu sa strategijom
		Nije sprovedena evaluacija	Nije završena i date preporuke	Realizovano 70% preporuka								
4.1.2.	Implementirati sistem ciljanja tereta (SCO) za evidenciju kontejnera i brodova u Luci Bar	Stopa tačnosti evidencije tereta				UC	Q4 2024	Realizovano				Inspekcij a/izmjena organizacione structure /prelazak inspekcije u MZ
		2024	2025	2026								
		Sistem nije u funkciji	Sistem u produkciji i operativan									
4.1.3.	Unaprijediti sistem za upravljanje rizikom sanitarne inspekcije	Poboljšani protokoli upravljanja rizikom i sistemi za sanitarnu inspekcije				MZ- sanitarna inspekcija	U toku	Q3 2025	Nijesu potrebna dodatna sredstva			Otpočete su aktivnosti i određen je novi rok.
		2024	2025	2026								
		Trenutni fizičkih inspekcija	-5%	-5%								
		2024	2025	2026								
		Postojeći pravni okvir	Nova Uredba usvojena i implementirana				Q4 2024	Kontinuirano				